قبله و مهندسی شهرسازی در قرآن

«و أوحینا الی موسی و اخیه آن تبوّءا لقومکما بمصر بیوتا و اجعلوا بیوتکم قبلهٔ و اقیموا الصلاهٔ و بشر المؤمنین»(یونس/۸۷): و به موسی و برادرش وحی کردیم که در مصر برای قوم خودتان خانه‌هایی آماده کنید و خانه‌هایتان را مقابل هم (یا رو به قبله) بسازید و نماز به‌پا دارید و به مؤمنان بشارت بده (که سرانجام پیروزی با آن‌هاست).

«قبلة» هم به معنای مقابل و روبه‌روی هم است و هم به معنای جهت کعبه؛ یعنی خانه‌سازی رو به قبله. شاید معنای این آیه چنین باشد که تا فرعون باقی است و تصمیم به نابودی شما دارد، شما مراسم عبادی را در خانه‌هایتان برقرار سازید؛ مثل سه سال اول بعثت پیامبر اسلام. بنابراین، معماری و شهرسازی اسلامی باید با اهداف مکتبی سازگار باشد و جهت قبله فراموش نشود. باید به‌گونه‌ای خانه بسازیم که انجام مراسم مذهبی و اقامهٔ نماز در آن عملی باشد. همهٔ برنامه‌های انبیا، حتی روش مسکن‌سازی، براساس دریافت‌های وحی است. لذا منطقهٔ مسکونی افراد مؤمن باید از کفار جدا باشد و نگذاریم بیگانگان در محله و جامعهٔ ما رخنه کنند و مانع عزت، قدرت و استقلال گروه باایمان شوند. از طرف دیگر، خانه‌های مقابل یکدیگر از نظر تمرکز، حفاظت، نظارت و انس با هم مناسب‌ترند.

منبع:
کتاب دقایقی با قرآن، مؤلف: حجت الاسلام محسن قرائتی. ناشر: مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن.